Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20035

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi, Ferrans ve Powers taraf?ndan geli?tirilen özgün ölçe?in Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, kronik böbrek yetmezli?i nedeniyle diyaliz tedavisi gören bireylerin ya?am kalitesini sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek, bireyin fiziksel, psikolojik ve sosyal refah?n? kapsayan dört temel alt boyutu içermektedir.

Uyarlama çal??mas? Ye?im Korkut taraf?ndan 2007 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, diyaliz hastalar? popülasyonunda ölçe?in güvenilirli?ini ve geçerli?ini incelemi?tir. Toplam 34 maddeden olu?an bu araç, her bir maddenin hem hastan?n mevcut durumundan duydu?u **memnuniyet** (duyum) hem de bu durumun kendisi için ta??d??? **önem** aç?s?ndan çift boyutlu de?erlendirilmesine olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?am Kalitesi, Diyaliz, Böbrek Yetmezli?i, Adaptasyon, Psikometri, Ferrans ve Powers, Kronik Hastal?k.

Yazarlar

Ye?im Korkut

Amaç

Ölçe?in temel amac?, hayat? sürdürmek için kritik öneme sahip olan diyaliz tedavisi sürecinin, hastalar?n genel ya?am kalitesi üzerindeki etkilerini nicel olarak ölçmektir. Bu, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, diyaliz hastalar?n?n kar??la?t??? zorluklar? dört farkl? boyutta derinlemesine anlama imkan? sunar.

Bu endeks, tedavi süreçlerinin bireyselle?tirilmesi, psikososyal destek programlar?n?n geli?tirilmesi ve sa?l?k politikalar?n?n bu popülasyonun ihtiyaçlar?na göre ?ekillendirilmesi için önemli bir veri kayna?? sa?lamay? hedefler. Ölçek, özellikle uzun süreli tedavinin getirdi?i yükümlülüklerin ve k?s?tlamalar?n ya?am memnuniyeti üzerindeki etkisini belirlemede kritik rol oynar.

Yap?

Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi, ya?am kalitesini 34 madde arac?l???yla de?erlendirilen dört temel alt boyutta ölçen çok boyutlu bir yap?d?r. Bu alt boyutlar, hastan?n ya?am?n?n farkl? alanlar?ndaki memnuniyetini ve bu alanlar?n ki?isel önemini yans?t?r. Ölçek, bir

ARABPSYCHOLOGY.COM

hastan?n ya?am kalitesini belirleyen hem objektif hem de sübjektif faktörleri ele almaktad?r.

Ölçe?in psikometrik yap?s?, her maddenin iki farkl? boyutta puanlanmas?yla güçlendirilmi?tir: 1) Hastan?n mevcut durumdan duydu?u memnuniyet düzeyi ve 2) Hastan?n bu durumu ne kadar **önemli** buldu?u. Bu ikili de?erlendirme, sonuçlar?n yorumlanmas?nda daha zengin ve nüansl? bir bak?? aç?s? sunar. Alt boyutlar ?unlard?r:

Sa?l?k ve ??lev
Sosyo-Ekonomik
Psikolojik-?nançlar
Aile

Geçerlik

Ye?im Korkut (2007) taraf?ndan gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?, Ferrans ve Powers'?n orijinal ölçe?inin Türkçe popülasyonda kültürel ve dilsel olarak geçerli oldu?unu kan?tlamay? amaçlam??t?r. Geçerlik çal??malar?, genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi) ve ölçüt ba??ml? geçerlik (benzer yap?lar? ölçen di?er geçerli ölçeklerle korelasyon) yöntemlerini içerir.

Uyarlama sürecinde, maddelerin Türkçe diline uygunlu?u ve diyaliz hastalar?n?n kültürel ba?lam?nda anlam bütünlü?ü koruyup korumad??? titizlikle incelenmi?tir. Bu tür çal??malar, ölçe?in gerçekten ölçmek istedi?i psikolojik yap?y? ölçtü?ünü (konstrükt geçerli?i) do?rulamak için gereklidir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??mas?, ölçek sonuçlar?n?n zaman içinde tutarl? ve kararl? oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r. Uyarlama çal??malar?nda güvenirlik, genellikle iç tutarl?l?k katsay?s? (en yayg?n olarak Cronbach Alfa) hesaplanarak rapor edilir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçe?i olu?turan 34 maddenin ayn? temel yap?y? ölçme konusunda yüksek düzeyde homojen oldu?unu gösterir.

Ferrans ve Powers'?n Ya?am Kalitesi Endeksi'nin Türkçe versiyonunun güvenirlik analizleri, diyaliz hastalar?n?n deneyimledi?i ya?am kalitesi de?i?kenli?ini tutarl? bir ?ekilde yakalad???n? ortaya koymaktad?r. Bu, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenilir sonuçlar elde edilmesini sa?lar.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla Faktör Analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analiz, 34 maddenin teorik olarak belirlenen dört alt boyuta (Sa?l?k ve ??lev, Sosyo-Ekonomik, Psikolojik-?nançlar ve Aile) uygun bir ?ekilde gruplan?p gruplanmad???n? test eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör analizi sonuçlar?, dört faktörlü yap?n?n Türkçe örneklemde de do?ruland???n? göstermi?tir. Bu yap?, diyaliz hastalar?n?n ya?am kalitesi alg?s?n?n fiziksel k?s?tlamalardan sosyal ve ekonomik etkilere kadar geni? bir yelpazede ele al?nmas? gerekti?ini desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçe?i

Format: Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory)

Language Available: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Population Group: Kronik Böbrek Yetmezli?i Hastalar?

Age Group: Yeti?kin

Population Details: Düzenli olarak hemodiyaliz veya periton diyaliz tedavisi gören hastalar.

Test Methodology: 34 madde, 6'l? Likert derecelendirme sistemi kullan?larak puanlan?r. Her madde, hastan?n duyum (memnuniyet) düzeyi ve o maddenin hastan?n ya?am?ndaki önem derecesi olmak üzere iki ayr? eksende de?erlendirilir.

Anahtar Kelimeler

Ya?am Kalitesi Endeksi, Kronik Hastal?k, Böbrek Hastal???, Adaptasyon, Dört Alt Boyut, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: yesim.korkut@bahcesehir.edu.tr

Correspondence Address: Ye?im Korkut (Bahçe?ehir Üniversitesi, ?stanbul, Türkiye)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2007 (Uyarlama Çal??mas?n?n Yay?n Y?l?)

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? Korkut (2007) taraf?ndan yap?lm??t?r. Ölçe?in akademik veya klinik amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar Ye?im Korkut ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Orijinal makale *Nöropsikiyatri Ar?ivi* dergisinde yay?nlanm??t?r ve tam metin makaleye bu linkten eri?im sa?lanabilir: noropsikiyatriarsivi.com.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ek olarak, ölçe?in PDF format?ndaki uyarlama belgesi bu kaynaktan indirilebilir: yasam-kalitesi-endeksi-toad.pdf

Kaynaklar

Korkut, Y. (2007). Ferrans ve Powers' ?n Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksinin güvenirlik ve geçerlik çal??mas?. *Nöropsikiyatri Ar?ivi*, *44*(1), 14-18.

Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

4 alt boyut ve 34 madde

Sa?l?k ve ??lev
Sosyo-Ekonomik
Psikolojik-?nançlar
Aile

Ayr?ca her bir madde, d?oyum ve önem aç?s?ndan da de?erlendirilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM